

ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТОВИХ ПРАКТИК УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна

Анотація У тезах узагальнено ключові світові практики управління проєктами та визначено напрями, що є найбільш релевантними для вітчизняних підприємств в умовах нестабільності та зростання ризиків. Показано роль проєктно-орієнтованого підходу в підвищенні гнучкості управління, результативності та якості реалізації ініціатив. Систематизовано тренди: розвиток сертифікації фахівців, стандартизація (PMBOK, ISO, PRINCE2/PRINCE2 Agile, P2M), а також поширення цифрових інструментів (Jira, Microsoft Project, Primavera, хмарні сервіси та CRM) для планування, контролю й комунікації. Обґрунтовано доцільність адаптації провідних практик до українських реалій для оптимізації витрат, зниження ризиків і забезпечення відповідності міжнародним вимогам якості та екологічної безпеки.

Ключові слова: управління проєктами; проєктно-орієнтоване управління; стандартизація; сертифікація; цифрові інструменти; гнучкі методології.

RESEARCH OF GLOBAL PROJECT MANAGEMENT PRACTICES

Abstract The paper summarizes key global project management practices and identifies directions most relevant for Ukrainian enterprises facing volatility and elevated risks. It highlights how a project-oriented approach improves managerial agility, performance, and implementation quality. The core trends are systematized: professional certification, standardization (PMBOK, ISO, PRINCE2/PRINCE2 Agile, P2M), and the growing use of digital tools (Jira, Microsoft Project, Primavera, cloud services, and CRM systems) for planning, control, and communications. Adapting leading practices to domestic conditions is justified as a way to optimize costs, reduce project risks, and align with international quality and environmental requirements.

Keywords: project management; project-oriented management; standardization; certification; digital tools; agile methodologies.

Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високою невизначеністю, посиленням конкуренції, змінами споживчих уподобань, технологічними зрушеннями та ускладненням логістики. У цих умовах особливої актуальності набувають організаційно-управлінські підходи, що забезпечують гнучкість, координацію дій та результативність у стислих часових і ресурсних обмеженнях [1; 2]. Проєктно-орієнтований підхід дозволяє швидко приймати обґрунтовані рішення, підвищувати ефективність управління та реалізовувати унікальні ініціативи в різних секторах економіки.

Мета і завдання. Метою тез є узагальнення світового досвіду управління проєктами та виокремлення практик, які доцільно адаптувати в Україні. Завдання: (1) окреслити ключові тенденції розвитку проєктного менеджменту в країнах з розвинутою ринковою економікою; (2) систематизувати стандарти і методології; (3) визначити роль сертифікації та цифрових інструментів у підвищенні гнучкості управління.

Основні результати. Проєкт у сучасній інтерпретації розглядається як комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на створення унікального продукту або послуги за наявності часових та ресурсних обмежень [1]. На відміну від повторюваних процесів, проєкти мають кінцевий характер і завершуються після досягнення цілей, що зумовлює специфіку планування, організації, контролю та управління ресурсами.

1) Професіоналізація і сертифікація. Важливим трендом є формування національних і міжнародних систем сертифікації менеджерів проєктів, що уніфікує компетентності, термінологію та управлінську культуру. У міжнародній практиці найбільш поширені чотирирівнева система IPMA та однорівнева сертифікація PMI (PMR) [3; 4]. Розвиток сертифікації підтримує мобільність фахівців, підвищує довіру стейкхолдерів і якість управлінських рішень у міжорганізаційних і міжнародних проєктах.

2) Стандартизація та методологічна база. Країни з розвинутою економікою розвивають власні уніфіковані методи, механізми та стандарти управління проектами, що забезпечують відтворюваність результатів і порівнюваність підходів [5; 6]. Серед базових міжнародних стандартів домінують PMBOK та ISO; при цьому PMBOK еволюціонує від процесної логіки до принципово-орієнтованої, посилюючи фокус на цінності, доменах ефективності та гнучкості вибору інструментів (7-ме видання) [3].

3) Поширення PRINCE2 та PRINCE2 Agile. Методологія PRINCE2 має процесну орієнтацію з акцентом на продукт, чітко визначає ролі та відповідальність, підтримує управління відхиленнями і ризиками, а також етапний контроль [7]. Її гібридний розвиток PRINCE2 Agile поєднує структурованість PRINCE2 із гнучкими техніками Agile для середовищ зі швидкими змінами.

4) Японська рамкова методологія P2M. В Японії поширено підхід P2M, який спрямований не лише на продукт, а й на вдосконалення організації як результат проекту. Підхід фокусується на інноваціях в умовах нестабільності та враховує «залізний трикутник» складності, цінності та опору (Complexity–Value–Resistance).

5) Цифровізація проектного управління. Досвід розвинутих країн демонструє, що використання спеціалізованого програмного забезпечення та цифрових сервісів підвищує прозорість планування, якість контролю та швидкість комунікацій на всіх етапах проекту [8]. У практиці широко застосовуються Jira, Microsoft Project, Primavera, хмарні сервіси Google, CRM-рішення тощо, що допомагає керувати вимогами, ресурсами, ризиками та знаннями команди.

Висновки та практичні імплікації для України. Узагальнення світових практик дозволяє сформувати орієнтири для розвитку проектно-орієнтованого менеджменту в Україні: (а) інституціоналізація національної системи сертифікації (з визнанням міжнародних підходів IPMA/PMI); (б) впровадження стандартів і методологій з адаптацією до галузевої специфіки та масштабу проектів; (в) інтеграція системи управління проектами у загальний менеджмент підприємства; (г) посилення цифрової зрілості через впровадження інструментів планування, контролю, спільної роботи та управління знаннями. Очікуваний ефект — оптимізація витрат, зниження ризикованості, підвищення якості та відповідності міжнародним вимогам, що є критично важливим для проектів розвитку бізнесу та відновлення економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галушка В. Теоретико-методичні засади управління проектами. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 7. С. 431–434. DOI: 10.32849/2663-5313/2020.7.72.
2. Хадарцев О. Система управління проектами на підприємстві: засади ефективного формування. Економічний простір. 2024. № 196. С. 278–283. DOI: 10.30838/EP.196.278-283.
3. Guide. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide). 7th ed. Newtown Square: PMI, 2021. 370 p.
4. IPMA. History of IPMA. URL: <https://www.ipma.world/about-us/ipma-international/history-of-ipma/>
5. Калініченко О., Мосійчук І., Пойта І. Управління проектами у глобальному контексті: культурні аспекти та адаптація. Проблеми економіки. 2023. № 2(56). С. 24–30. DOI: 10.32983/2222-0712-2023-2-24-30.
6. Рудніченко Є., Гавловська Н., Кривдик М., Балабус Д. Розвиток стандартів з управління проектами: міжнародний досвід. Innovation and Sustainability. 2023. № 1. С. 133–139.
7. Projects IN Controlled Environments (PRINCE2). The Office of Government Commerce (OGC), United Kingdom.
8. Гринкевич С., Баховський Л. Використання сучасних технологій для управління проектами та їх ресурсами у кризовий період. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2437> (дата звернення: 12.10.2025).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Трегубов Олександр Сергійович, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри підприємництва, корпоративної і просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: a.trigubov@donnu.edu.ua

Tregubov Oleksandr S., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: a.trigubov@donnu.edu.ua